

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„Obrtni Vestnik“
izhaja
mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu

Oficijelno glasilo „Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani“
in „Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru“ ter
slovenskih obrtnih društev v Sloveniji.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.
Ponatiski dovoljeni le z navedbo vira.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Dunajska cesta št. 20.

Cene inseratom:

	Din	p
Pri 1 × objavi $\frac{1}{4}$ str.	600	—
„ „ „ $\frac{1}{2}$ „	300	—
„ „ „ $\frac{3}{4}$ „	150	—
„ „ „ $\frac{1}{8}$ „	75	—
„ „ „ $\frac{1}{16}$ „	37	50

IX. letnik.

V Ljubljani, dne 15. januarja 1926.

Štev. 2.

† IVAN KNEZ

Dne 2. t. m. je umrl na Dunaju v sanatoriju Löw g. Ivan Knez, veletrgovec in velezaslužni predsednik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo. Začetkom decembra se je odpeljal pokojnik na Dunaj, kjer se je moral podvreči težki operaciji. Operacija je sicer uspela, proces ozdravljenja se je razvijal najbolje in g. Knez bi se bil kmalu skoro vrnil, da se ga ni hkratu lotila pljučnica, ki je zahtevala njegovo življenje.

Kdo bi slutil, da poseže smrtna kosa tako izenada po tem možu, ki smo ga do zadnjega videli zdravega, polnega trdne volje in veselja do dela na gospodarskem poprišču. Kremenit značaj, marljiv, delaven in zgled najlepše skromnosti je bil pokojni Ivan Knez. Skromnost je bila prav za prav najjačja stran njegovega značaja. Delal je mnogo in se boril. Njegove sposobnosti in vrline so bile velike, njegovo delo je rodilo mnogo uspehov — vendar se o njem ni mnogo čulo. Preprost in skromen ni pričakoval nikdar kakega priznanja, dosledno ga je odklanjal. Delo je smatral za svojo dolžnost, delal je trdo in nepretrgano do svoje smrti.

V času, ko je začel pokojni Ivan Knez uveljavljati se na gospodarskem polju, so bile razmere pri nas, tako politične kakor ekonomske, zelo težavne. Treba je bilo orati ledino in graditi temelje vsepovsod. Mož dela, kakor je bil pokojni g. Ivan Knez že v svoji mladosti, se je takoj intenzivno lotil velikih nalog za povzdigo in razmah slovenske trgovine in si je tako znal pridobiti zaupanje gospodarskih krogov. Sodeloval je v vseh važnejših strokovnih in stanovskih organizacijah ter interesnih zastopstvih.

Tako najdemo Ivana Kneza že od početka v prvih gospodarskih vrstah. Že leta 1884. je bil prvokrat izvoljen v trgovsko in obrtniško zbornico. V zbornico se je vrnil pri poznejših volitvah leta 1909. in ji je nato od leta 1911. skozi petnajst let načeloval kot nesebičen in požrtvovalen predsednik v najtežjih dobah med svetovno vojno, ko je zbornično področje tvorilo ožje vojno ozemlje, ter po vojni v prehodni gospodarski dobi. — Od leta 1908. do 1912. je bil podpredsednik Kmetijske družbe. Kot predsednik zbornice je bil voljen v železniški svet na Dunaju in bil član uprave dolenskih železnic. Bil je tudi deželni poslanec in do leta 1910. član ljubljanskega občinskega sveta.

Po vojni je posvečal polno pažnjo konsolidaciji naših gospodarskih razmer, preureditvi zbornice, katere področje je bilo razširjeno od Narodne vlade na vso Slovenijo, v avtonomne sekcije, nacionalizaciji tujih podjetij in osamosvojitvi našega gospodarstva.

Njegova agilnost, ki ga je gnala že v mladosti v središče gospodarskih pokretov, je tudi pripomogla, kar je zlasti podčrtati, da najdemo pokojnega Ivana Kneza izza 1905. leta kot prvega slovenskega načelnika ljubljanskega gremija trgovcev, katerega uprava je potem prešla v popolnoma slovenske roke. Gremiju trgovcev je načeloval do leta 1910.

Med njegovimi zaslugami je posebno omeniti ustanovitev slovenske samostojne gremijske nadaljevalne šole po septembrskih dogodkih leta 1908. pod vodstvom pokojnega ravnatelja g. J. Dimnika. Nadalje je bil rajni od leta 1904. do 1907. predsednik Trgovskega in bolniškega podpornega društva. Največ zasluge za ljubljansko trgovstvo in našo industrijo pa si je pridobil kot predsednik konzorcija Ljubljanskega vzorčnega velesejma.

Kot izkušen industrijec in lastnik mnogih industrijskih podjetij ter član uprav raznih industrijskih družb je bil pokojnik od ustanovitve leta 1919. nemurno delaven podpredsednik Zveze industrijcev na slovenskem ozemlju. Načeloval je kot predsednik tudi Kranjski zvezi mlinov, ki je po vojni razširila svoje področje na vso Slovenijo, in deloval požrtvovalno za interese mlinarske industrije, ki je vsled vojne prišla v težko krizo.

Njegovo ime je tesno združeno z zgodovino razvoja našega novčarstva. Od leta 1893. je skozi 32 let predsedoval Kmetijski posojilnici, ki se je pod njegovim vodstvom razvila v eden izmed najuglednejših in najmočnejših naših denarnih zavodov. Pri Zvezi slovenskih zadrug je sodeloval kot član uprave od njene ustanovitve leta 1907. in je bil od leta 1911. do 1920. njen predsednik. Bil je soustanovitelj Ljubljanske kreditne banke in njen velezaslužni podpredsednik od leta 1908. do 1915. Pozneje je bil od 1921. podpredsednik Jadranske banke, odnosno Jadransko-podunavske banke. Že od leta 1896. je dobil zaupniško mesto cenzorja Avstro-ogrske banke, ki ga je po prevratu obdržal tudi pri Narodni banki SHS. Končno je leta 1920. prevzel predsedstvo Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani, za katerega razvoj in napredek si je pokojnik stekel nevenljivih zaslug.

V znak priznanja njegovih zaslug za ustanovitev Ljubljanske blagovne in efektne borze je bil izvoljen tudi za podpredsednika borze.

Pokojnik je bil rojen dne 9. avgusta 1853. leta v Podgori pri St. Vidu nad Ljubljano. Ljudsko šolo je obiskoval v Ljubljani in nato dovršil dva razreda s prav dobrim uspehom. Radi bolehnosti očeta je vstopil v Mahrovo trgovsko šolo in je po njeni dovršitvi prišel že s 15. letom doma v očetovo trgovino z deželni pridinki. Tedaj so tržili z žitom tudi v Kranju. Zgodaj je postal samostojen, in sicer v Ljubljani. Svoje podjetje je tekom let znatno razvil in povečal ter se je pričel posvečati tudi industriji. Ustanovil je lastni valjni mlin na Berčevem, veliko tovarno za opeko in zarezanje strešnike na Brdu ter preuredil tovarno za kis, ki jo je podedoval po svojem stricu.

Za svoje izredne zasluge na gospodarskem polju je bil pokojnik odlikovan z redom Sv. Save III. razreda.

Vest o nepričakovani in prenapli smrti g. Ivana Kneza je napolnila s trpko žalostjo vse, ki so blagopokojnega poznali. Njegovo truplo so pripeljali v Ljubljano, kjer se je vršil 8. t. m. svečan pogreb.

Vzorno delovanje pokojnega Ivana Kneza, njegov trud in njegove zasluge za narodno gospodarstvo, bogata vsebina stremljenj tega vzornega moža, vse je prišlo do najčistnejšega izraza v ogromni udeležbi občinstva, ki je hitelo izkazati pokojniku zadnjo čast v napisih na vencih in v veličastni tišini, ki je bila odsev žalosti in težke zavesti vseh, da spremljajo na zadnji poti moža, katerega bomo težko pogrešali. Videli smo ljudi iz vseh slojev, iz vseh krajev. — Vzornemu delavcu ohranimo časten spomin!

Naše gospodarsko ojačenje.

Naše gospodarstvo bide težak boj za obstanek, o napredku v zadnjih letih pa je le težko govoriti. Občutno pomanjkanje dela in kredita, vsestranska konkurenca, davki in druge javne dajatve so povzročile nekak zastoj, oziroma so prisilile obrtnika, da je napol vse sile in uporabil vsa sredstva, da je svoj obrat neokrnjen obdržal.

Tudi bodočnost se nam ne obeta boljša. Skušnja nas uči, da ojačenja našega gospodarstva ne smemo pričakovati od onih, ki bi sicer morali skrbeti za njegov razvoj, temveč, da se bomo morali oprijeti — samopomoči.

Če pogledamo naš obrt, tedaj vidimo, da je tesno navezan na meje Slovenije, pa ne le na te, temveč je ponajvečkrat obrtnikov delokrog le kraj, v katerem prebiva, ali pa najbližja okolica. Tudi naše produkcijske obrti, n.pr. čevljarstvo, mizarstvo, krznarstvo, razni oblačilni obrti, domači obrt itd. ne najdejo odjemnega trga. Svoje potrebščine krije obrtnik v svojem kraju. Manjka mu pa tudi vezi, da bi si mogel ogledati različno blago, različne kvalitete, različne plačilne pogoje in različne cene.

V glavnem torej lahko označimo stanje našega obrta s tem, da mu manjka na eni strani odjemnega trga, na drugi strani pa zvez, ki bi ga spravile s svetom v stik.

Slovenci smo skromen, ponižen narod in ne upamo si pogledati, kaj se godi tam za plotom — v velikem svetu.

Živimo v trdnem prepričanju, da smo mal narodič, ki ne sme v svet. Ta skromnost pa je glavni vzrok, da se tiščimo starih tradicij in da si ne upamo niti pokazati, kaj imamo in kaj zmoremo.

Če se hočemo gospodarsko ojačiti, tedaj nam je treba predvsem gospodarskih organizacij. Posamezne obrtne stroke so že poskušale ta način organizacije, pa so zaporedoma propadle. Pridobitne in gospodarske zadruge so zlasti prva leta po vojni računale z obrtniško solidarnostjo in so nakupile večje množine blaga, sirovin itd. ter ga potem oddajale svojim članom. Mnogokrat so ga nakupile za drag denar, cena je nenadoma padla — izguba je bila tu in ponajvečkrat tudi konec zadruge. Devalvacija denarja je take gospodarske zadruge izključevala. To je tudi povod, da je naše obrtništvo izgubilo pogum, da bi pričelo večje akcije na tem polju.

Potreba pa od dneva do dneva kaže, da je treba tudi obrtništvo gospodarske koncentracije. Oglejmo si to vsekakor važno vprašanje nekoliko natančneje!

Predvsem je potrebno, da izdelke zlasti naših produktivnih obrtov pokažemo, združimo vse, kar naš slovenski obrt premore, in najdemo pota, da za naše izdelke zainteresiramo tujce. To je pa najlažje na ta način, da svoje izdelke razstavimo. Priredila naj bi se radi tega **stalna obrtniška razstava**. Vsak obrtnik, ki bi svoje izdelke razstavil, bi imel s tem najugodnejšo pa tudi najcenejšo priliko, da stavi svoje proizvode javno v nakup. Razstavljeni izdelki bi se mogli neposredno na razstavi prodati, pri morebitnih večjih naročilih pa se kupca zveže z razstavljalcem. Razstava bi bila urejena tako, da dá razstavljalce prireditelju vse podatke o svojem blagu, ki so potrebni za sklenitev kupčije. Ni mu torej treba, da bi imel svoje moči v razstavnem prostoru. Da bi se pa tudi obrtniku nudila ugodna prilika za nakup svojih potrebščin, naj bi to stalno obrtniško razstavo izpopolnjevala razstava obrtniških potrebščin. Tu bi prišla v poštev naša industrija in naša trgovina, ki bi zopet obrtnikom nudila v nakup blago, ki ga rabijo pri svojem obrtovanju.

Obrtniška razstava bi nudila interesantom v nakup najrazličnejše obrtniške izdelke. Koliko lažje bi bilo kupcu, kupiti blago, ki ga vidi pred seboj. Na enem mestu ima koncentrirane različne izdelke, za katere se zanima, vidi kvaliteto izdelkov tega in onega razstavljalca, različne plačilne pogoje, cene, in se pri tej izbiri odloči za nakup. S tem si obrtnik pridobi stalne odjemalce in tako polagoma razširja svoj delokrog. — Razstava obrtniških potrebščin pa je ugodna za obrtnika, ker ima zopet na enem mestu pred seboj več vrst blaga, za katerega se zanima, in lahko pri tej kolikor mogoče popolni sliki preudari kvaliteto, ceno itd. in veliko lažje sklene ugoden nakup.

Taka stalna prireditev ne bi bila nič drugega kakor koncentracija obrtniške prodaje in nakupa.

Prireditve pa naj bi šla še dalje. Preskrbovala naj bi poslovne vezi našemu obrtništvo tudi v inozemstvu. Ali bi se ne dalo tem potom organizirati tudi izvoz zlasti našemu domačemu obrtu (čipke, lesni domači obrt, razni mizarški izdelki itd.)? Mnogo bi lahko taka prireditev pripomogla za ugoden direkten nakup onih obrtniških potrebščin, ki jih doma ne izdelujemo. Prireditve bi morala imeti v svoji evidenci vse vezi, ki so ugodne za odjem obrtniških izdelkov in za nakup potrebščin. Seznanjala naj bi naše obrtništvo potom strokovnih listov in z morebitnimi

praktičnimi poizkusi o novih, za obrtništvo važnih izumih, o združnih akcijah v inozemstvu in na tak način budila med našim obrtništvom delavnost.

Taka organizacija bi bila za nas vsekakor velikega pomena. Napravili bi s tem prvi korak na gospodarskem polju in se vsaj malo približali inozemskemu obrtništvu, ki razpolaga danes pod najrazličnejšimi naslovi z močnimi združnimi gospodarskimi podjetji. Tudi izvedba morda ne bi naletela na nepremostljive težkoče, če bi se za prireditve zavzele naše gospodarske korporacije, ki so za obrtniški pokret pokazale vedno jako živo zanimanje. Zlasti ljubljanski velesemenj je pokazal, kar se tiče gospodarskega in kupčijskega razmaha naše obrti, veliko naklonjenost s tem, da nam je dal za vajeniško razstavo razstavne prostore brezplačno na razpolago in tudi sicer omogočil obrtništvu, da se je moglo udeležiti kot razstavljalca na velesejnih. Tudi za stalno razstavo bi bil najugodnejši ljubljanski velesejem, ki si je pridobil sloves tudi v inozemstvu in ki bi mogel razstavo razviti tako, da bi rodila za naš obrt le dobre sadove. Velesejem razpolaga edini s primernimi prostori in njegova organizacija ga usposablja, da bi mogel brez velikih pripravljalnih stroškov izvesti to prireditev, obenem pa si pridobil za razvoj našega obrta veliko zaslugo.

Naše obrtništvo pa naj o tem razmišlja in naj se udeležuje javne debate, ki jo s tem otvarjamo. I. K.

Vprašanje omejenih stavbnih koncesij.

V Narodni skupščini je stavil na trgovskega ministra neki slovenski narodni poslanec interpelacijo, tičočo se zopetne uvedbe omejenih stavbnih koncesij, katerih izdajanje je bilo ukinjeno od 1. januarja 1921. dalje. Dasi je dotičnemu narodnemu poslancu treba priznati, da si je pridobil zasluge tudi za obrtništvo, vendar se je — menda radi nezadostne poučenosti — v tem vprašanju izpostavil za stvar, ki je napredku in razvoju naših stavbnih obrtov v občutno škodo. Kakšno stališče zavzemajo glede vprašanja zopetne uvedbe omejenih stavbnih koncesij prizadeti gospodarski krogi, kaže izjava naše Zbornice za trgovino, obrt in industrijo ljubljanskemu velikemu županu, v katerega rokah je dejanska odločitev v tej stvari. Zbornica je na podlagi zaslišanja prizadetih zadrug in Tehniške srednje šole izjavila, da smatra **vsakršno izpremembo sedanjega pravnega položaja v korist pomnožitve omejenih stavbnih koncesij za neumestno**. Zato predlaga, da se ne izdajajo niti nove omejene stavbne koncesije, niti ne obnavljajo omejene stavbne koncesije onim, ki so jih svoječasno imeli, a iz kakršnegakoli vzroka odložili.

V utemeljitev tega odklonilnega stališča, ki ga je zavzel obrtni odsek na seji dne 10. decembra 1925., navaja zbornica to-le:

Za dovoljevanje novih in obnavljanje starih omejenih stavbnih koncesij **ni nikake krajeвне potrebe**.

Statistika kaže, da smo imeli na bivšem Kranjskem, ki je štelo 500.000 prebivalcev, leta 1893., ko so se uvedle omejene stavbne koncesije, 26 tesarških mojstrov. Iz tabele (ki je bila priložena) je razvidno, da je začelo nato število **neomejenih** tesarških koncesij **konstantno padati** ter je doseglo leta 1916. najnižje število 9, **omejene** tesarške koncesije pa so se **rapidno pomnoževale** ter dosegle višek leta 1909., ko

je znašalo njih število 303. Nadaljnji razvoj teh koncesij kaže pri **omejenih padajočo**, pri **neomejenih pa rastočo** tendenco, tako da štejemo v oktobru 1925. v ljubljanski oblasti 24 neomejenih in 129 omejenih tesarških koncesij. Značilno je, da so padle omejene tesarške koncesije od leta 1902. do 1921., torej v dobi 9 let, **ko sedanje ukinitve še ni bilo**, od 303 na 170 (za 133), v nadaljnjih štirih letih, **kar obstoja ukinitve**, pa od 170 na 129 (za 41), torej v razmeroma mnogo manjši meri. To dokazuje, da se omejene tesarške koncesije radi strokovne nesposobnosti ubijajo same in da ni nikake potrebe, da bi to institucijo vzdrževali še umetnim potom. Treba je slediti tudi v legislativi naravnemu razvoju tega obrta, ki gre v smeri strokovnega izpopolnjevanja. To dokazuje jaki porast neomejenih tesarških koncesij od l. 1916. dalje, ko je začel prihajati v ta poklic tudi naraščaj iz prejšnje Obrtne, sedaj Tehniške srednje šole.

Da bi se bilo bati pomanjkanja na tesarških stavbnih obrtnikih, ako ostane pri sedanjih obrtnopravnih omejitvah, nikakor ne drži. Po podatkih, ki so zbornici na razpolago, je v ljubljanski oblasti 153 tesarških koncesij, v mariborski pa samo 75. Ljubljanska oblast šteje 468.000 prebivalcev in 215 občin, mariborska pa 595.000 prebivalcev in 281 občin. V ljubljanski oblasti pride torej en tesarški mojster že na 3000 prebivalcev, v mariborski pa šele na 8000. In vendar tožijo še tesarški mojstri mariborske oblasti o pomanjkanju dela; koliko bolj je zato prenasičen s temi obrtniki ljubljanski okoliš! Naraščaja za neomejeni tesarški stavbni obrt imamo v ljubljanski oblasti dovolj. Samo k letošnjim jesenskim vajenskim preizkušnjam pri Zadrugi tesarških mojstrov v Ljubljani se je prijavilo 22 vajencev. Večje število teh vajencev se je vpisalo tudi na obrtno šolo, da dovrše teoretično izobrazbo. Računati imamo vrhu tega še vsako leto z znatnim številom absolventov Tehniške srednje šole.

Ne moremo torej govoriti o pomanjkanju na tesarških stavbnih obrtnikih v ljubljanski oblasti, temveč nasprotno o prenasičenosti, v najbližnji bodočnosti pa celo o hiperprodukciji teoretsko in praktično docela usposobljenih tesarških mojstrov.

Primeri o številu zidarskih stavbnih obrtnikov nas dovede do istega zaključka glede zidarskega obrta.

Pred vojno je bilo na Kranjskem okrog 280 zidarskih mojstrov. Na teritoriju sedanje ljubljanske oblasti, ki ima manj prebivalcev, jih je okroglo 200, poleg teh pa še večje število stavbenikov (23 v vsej Sloveniji). Dokaj večja mariborska oblast ima le 80 zidarskih mojstrov, od teh samo Prekmurje 45.

Kamnoseški obrt preživlja radi pomanjkanja dela in konkurence s strani cementarjev občutno krizo. Vodnjakarski obrt pa je radi nezadostne zaposlenosti na tem, da že v dogledni bodočnosti kot samostojen obrt v ljubljanski oblasti sploh izgine.

Drug tehten razlog proti zopetni, tudi samo delni uvedbi omejenih stavbnih koncesij je **potreba, da se tesarški in zidarski obrt strokovno dvigneta**. Zato je treba podpirati stremljenje gospodarskih in strokovnošolskih činiteljev po višji teoretski in praktični izobrazbi stavbnega naraščaja. Temu je treba zagotoviti primerno eksistenco, ko dokonča praktično vežbanje in teoretično izobrazbo na naših strokovnih šolah, ki jih vzdržujemo s tolikimi gmotnimi žrtvami ter s tolikim požrtvovalnim delom strokovnega učiteljstva. Podeljevanje koncesij nesposobnim ljudem bi to stremljenje ubijalo, bi uničevalo uspehe, ki smo

jih s težavo dosegli tekom zadnjih let. Računati nam je že v bližnji bodočnosti z dotokom inozemskega elementa, ki mu ne bomo mogli odoleti, ako ne bo naš stavbni obrt na višku.

Končno je treba **oporekati, da bi bili sedanji strogi usposobljenostni predpisi krivi, da se v stavbnem obrtu mnogo šušmari in da omejene tesarske in zidarske mojstre zlorabljajo večja stavbna podjetja.** Nasprotno! Obrtniki z omejeno stavbno koncesijo posegajo preko svojega delokroga in da to morejo, se poslužujejo dostikrat seveda plačanega prikrivanja s strani upravičenih stavbnih obrtnikov. Da se šušmari, je krivo le to, da obstojajo še vedno dokaj številne zidarske in tesarske omejene stavbne koncesije.

Tudi socialni oziri ne morejo utemeljevati zopetne uvedbe podeljevanja omejenih stavbnih koncesij. Primeri, da hočejo nekateri omejeni zidarski in tesarski koncesionarji svojo odloženo koncesijo zopet izvrševati, so izredno redki. Zbornica se je pečala s takim primerom iz bližine Ribnice v eni zadnjih sej obrtnega odseka. A ugotovilo se je, da je šlo le za nadaljevanje prekinjenega obrtovanja in zopetna podelitev koncesije sploh ni bila potrebna. Pa tudi če bi bilo več primerov, socialni razlogi napram nasprotujočim gori navedenim drugim razlogom daleč še ne upravičujejo, da bi se radi njih delale izjeme, to tem manj, ker gre za obrt, katerega izvrševanje tangira v veliki meri tudi javne interese.

Iz navedenih razlogov zbornica ponavlja svoj predlog, da se omejene stavbne koncesije v ljubljanski oblasti pod nobenim pogojem ne obnavljajo in na novo ne podeljujejo.

Zavarovancem Okrožnega urada za zavarovanje delavcev.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev nas prosi za objavo naslednjega dopisa:

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani uvede s 1. januarjem 1926. na podlagi soglasnega sporazuma z Zvezo blagajniških zdravnikov pavšalno honoriranje obiskov zdravnikov na domu bolnikov. S to novo ureditvijo honoriranja obiskov so v zvezi sledeče posledice, na katere urad obolele zavarovane člane opozarja:

Po veljavnih določilih bolniškega reda je vsak zavarovani član v primeru, ako zahteva in potrebuje zdravniške pomoči, dolžan zdravnika obiskati v odrejenih ordinacijskih urah na domu zdravnika, odnosno v ambulatorijih. Le izjemoma, ako je zdravstveno stanje zavarovanca tako, da mu je popolnoma nemogoče zapustiti posteljo, imajo člani pravico, klicati zdravnika na dom. Do sedaj so člani proti tem predpisom težko grešili. Ugotovljeno je nebroj primerov, da na dom klicani zdravniki bolnika niti doma ni dobil, pač pa pri delu zunaj hiše, mnogokrat so klicali člani zdravnika na dom, zgolj iz komodnosti in pri obolenjih lahke narave. Pogosto so člani klicali zdravnika **več dni po vrsti**, ne da bi bilo to potrebno. Uradovi zdravniki so hodili na dom zdraviti razna trganja, glavo- in zobobole, malenkostne ureznine itd. Tako so zdravniki postali sužnji nevidevnih članov, ki niso razumeli, da so taki obiski zvezani z visokimi stroški, ki jih je moral urad plačevati na škodo **težkih bolnikov**. Nobeno čudo ni, da bolniško zavarovan-

vanje hiti v veliko pasivnost. Urad je moral ugotoviti, da so bolnike pri tem razkošnem razmetavanju **javnih sredstev** podpirali tudi nekateri delodajalci, češ, saj plačujemo prispevke. Zasebni pacient kliče zdravnika na dom le v dejansko in skrajno nujnem primeru, ker mora pač štediti. Pri javnem denarju pa je štedenje še bolj potrebno, zlasti še, ako je denar namenjen **zdravju** delovnega naroda, torej eminentno socialnim svrham. Klicanje zdravnika na dom je posebno priljubljeno pri **simulantih**, ker s fingiranjem nujnosti in nevarnosti bolezni hočejo zanesljivo do- seči denarno podporo. V boju proti simulantom od strani urada in zdravnikov **morajo naravno trpeti tudi resni bolniki**. Temu se ni čuditi. Izkoriščevalci zavarovanja so v bistvu **vzrok** vse kritike proti poslovanju urada. Da ni izkoriščevalcev, bi urad ne bil prisiljen izdajati strogih formalnih predpisov in resni bolniki bi mogli uživati skrbnejšo zdravniško nego. Tako pa i zdravniki i urad izgubljajo visok odstotek svoje energije pri simulantih.

Urad je zaradi vedno večjega izkoriščevanja od strani simulantov in onih, ki bolezni pretiravajo, prisiljen k najbolj energičnim ukrepom in upa pri tem boju na pomoč vse vestne in odgovornosti se zavedajoče javnosti. Proti onemu članu, ki bi zdravnika klical na dom, ne da bi bila za to **podana neobhodna potreba in nujnost primera**, se bo urad poslužil **zakonitih določil** in takemu članu **predpisal povračilo vseh stroškov**, ki so uradu nastali zaradi brezvestnega in izkoriščavajočega dejanja člana.

Simulanti kvarijo ugled zdravnikov, ki vrše svojo službo v najtežavnejših razmerah, zelo pogosto v življenski nevarnosti. Ni čuda, da pod takimi razmerami tudi zdravniki dostikrat izgube potrpežljivost. Ker zdravniki v zavarovanju izvršujejo **najvažnejšo** in bistveno nalogo zavarovanja, bo urad z vsemi sredstvi ščitil one zdravnike, katerih vestno delo in trud izrabljajo simulanti. Ista sredstva pa bo uporabljal tudi proti onim zdravnikom, ki bi s svojim postopanjem ogrožali zdravje ali življenje zavarovanih članov. Ko bo število izkoriščevalcev zavarovanja padlo na najnižjo stopnjo, ne bo več pritožb ne proti zdravnikom, ne proti zdravilom in ne proti poslovanju urada. Zavarovanje potem tudi ne bo več pasivno. Institucija zavarovanja ni tuja, sovražna institucija, iz katere bi bilo utemeljeno izžeti zadnjo kapljko življenske krvi, ona je poklicana, da ščiti zdravje in delovno zmožnost zavarovanih članov. To ji mora javnost omogočiti. Zato zavarovanje sloni na **načelu samouprave vseh interesentov, torej tudi na načelu vzajemne samopomoči vseh interesentov**.

Ali more biti kamnoseštvo tudi tovarniški obrt?

To vprašanje je načelno važno, ker se n. pr. stavbeništvu ne priznava tovarniškega značaja, najsij ima še tako velik obseg. Obrtni odsek Zbornice za trgovino, obrt in industrijo je zavzel v tem primeru načelno stališče, da kamnoseški obrt pod določenimi pogoji more biti tovarniški obrt. Ti pogoji so bili dani pri kamnoseškem podjetju O. W. v Čezlaku, glede katerega je zbornica na podlagi podatkov o produkciji kamnoseških izdelkov, načinu obratovanja in kapaciteti med drugim izjavila:

«Iz podatkov o obsegu in ureditvi navedenega obrata je razvidno, da je podjetje sodno protokoli-

rano, da je obseg delavnice zelo velik, da je opremljena z modernimi kamnoseškimi stroji, dalje da je zaposlenih pri podjetju veliko število kamnoseških delavcev (leta 1922.: 50, 1923.: 100 in 1924.: 80), da dela po načelu delitve dela in na zalogo ter da se podjetnik sam manualnega dela ne udeležuje. Ti znaki kažejo, da gre obseg tega podjetja daleč preko obsega netovarniškega kamnoseškega obrta.»

Splošne dolžnosti davkoplačevalcev v I. četrtnem 1926.

(Opozorilo zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

I. Vložitev napovedi.

1. **Za dohodnino.** Rok za vložitev napovedi za I. 1926. poteče koncem meseca januarja 1926. Do tega roka mora vsakdo vložiti napoved iz lastnega nagiba brez posebnega poziva, da se ogne zamudnim posledicam § 205. zakona o osebnih davkih.

2. **Za rentnino.** Hkratu z napovedjo za dohodnino je vložiti tudi napoved za rentnino. Za vložitev napovedi za rentnino ne dobi nihče posebnega poziva.

Napovedi za rentnino ni treba vlagati davkoplačevalcem, ki že plačujejo rentnino in svojega bivališča tekom I. 1925. niso izpremenili, ako se njihovi rentnini zavezani dohodki niso pomnožili.

Tiskovine za te napovedi se dobe pri davčnih oblastvih in davčnih uradih.

Napovedi so po tarifni postavki 231. zakona o taksah zavezane taksi po 5 Din, ki se prilepi na napoved.

Komur je nemogoče vložiti napoved v določenem roku, naj s primerno utemeljitvijo pravočasno prosi za podaljšanje roka.

II. Davek na poslovni promet.

1. Davkoplačevalci, katerih promet v I. 1925. ni dosegel zakonito določene meje 360.000 Din in ni bil manjši od 15.000 Din, potem vse svobodne profesije ne glede na velikost opravljenega prometa, so dolžni do dne 31. januarja 1926. vložiti predpisano prijavo, ne da bi čakali na poseben poziv davčnega oblastva.

Napovedati je promet I. 1925.

2. Vsa podjetja, zavezana javnemu polaganju računov, družbe z omejeno zavezo in vsi oni obrti in ona podjetja, katerih promet je presegal v minulem letu 360.000 Din, morajo voditi knjigo opravljenega prometa in predložiti v 30 dneh po preteku vsakega četrtnega prijave ter hkratu plačati odpadajoči 1% davek na poslovni promet.

3. Davkoplačevalci, ki so bili že v I. 1925. zavezani voditi knjigo opravljenega prometa, so dolžni predložiti prijavo in plačati davek na poslovni promet za IV. četrtnem 1925. do dne 30. januarja 1926.

Prijave za davek na poslovni promet so zavezane taksi 5 Din, ki se nalepi na prijavo.

Davčni zavezanci, ki prijav sploh ne bi vložili ali jih ne bi vložili v določenem roku, odnosno bi napovedali manjši nego dejanski opravljeni promet, zapadejo kazni ter izgube tudi pravico pritožbe zoper odmero davka.

III. Davek na zaslužek telesnih delavcev.

1. Telesni delavci, ki opravljajo delo **samostalno** ali od delodajalca **nezavisno** (postrežki, dninarji, žagarji, čistilci čevljev in tem podobni poklici), morajo, ne da bi čakali posebnega poziva od davčnega

oblastva, vložiti prijavo za odmero davka od zaslužka telesnih delavcev (delavk) najkasneje do dne **31. januarja 1926.** in napovedati zaslužek, katerega bodo v I. 1926. predvidoma dosegli.

Delavcem, ki niso še dovršili 18. leta ali ki so prekoračili 65. leto starosti, prijav ni treba vlagati.

2. V istem roku morajo vložiti prijavo delodajalci, ki ne oddajajo davka z mesečnimi ali četrtnimi sezname. V prijavah je treba za vsakega posameznega delavca ali uslužbenca, ki je dovršil 18. leto, a ni prekoračil 65. leta starosti, navesti zaslužek, katerega bo v I. 1926. predvidoma dosegel.

3. Delodajalci, ki odpremljajo pobrane zneske z mesečnimi sezname (industrijska, rudarska, gradbena, železniška, hotelska, restavracijska in trgovska podjetja, slednja, ako kupčujejo «na debelo» ali «na debelo» in «na drobno»), morajo odpremiti pobrane zneske in predložiti sezname najkasneje do 14. vsakega meseca, delodajalci pa, ki odpremljajo pobrane zneske s četrtnimi izkazi (vsi ostali delodajalci) pa tekom 14 dni po preteku vsakega četrtnega.

IV. Naznanilo o izplačanih službenih prejemkih.

Vsakdo, kdor izplačuje službene prejemke na leto za eno osebo več nego 5000 Din, je dolžan, ako ta oseba ni zavezana davku na zaslužek telesnih delavcev, vložiti za odmero dohodnine naznanilo o izplačanih službenih prejemkih v I. 1925. do konca meseca januarja 1926.

Za to naznanilo ni plačati nobene takse.

V. Razgrnitev predpisanih izkazov in prizivni roki.

O davkih, ki so jih davčna oblastva odmerila v IV. četrtnem 1925., bodo predpisani izkazi razgrnjeni prvih 15 dni meseca januarja 1926., kolikor niso bili davčni zavezanci na razgrnitev izven tega roka posebej opozorjeni.

Prizivni rok se pričinja s 16. dnem po razgrnitvi in traja 15 dni.

VI. Dospelost direktnih davkov.

Dne 1. februarja 1926. dospejo v plačilo neposredni davki za I. četrtnem 1926. Davčni uradi so upravičeni jih prisilno izterjati, če se ne plačajo v 14 dneh po dospelosti in zaračunati poleg 8% zamudnih obresti še za opomin 4% terjanega zaostanka.

Dospelost nekaterih porijodičnih taks.

(Opozoritev zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.)

1. **Taksa na reklame.** Dne 15. januarja 1926. poteče rok za plačilo takse na reklame v obliki napisanih in naslikanih stalnih objav, ki se obešajo na raznih krajih, ali so izdelane na zidovih, ogradah, tramvajih itd., kakor tudi v obliki svetlobnih objav. Če se taksa ne plača pravočasno, se naloži kazen v izmeri trikratne redne takse (tarifna postavka 8. tarife zakona o taksah).

2. **Taksa na kupone ali dividende in na tantijeme.** Od kuponov ali dividend in od tantijem se plačuje po pripombi 5. k tarifni postavki 10, taksa 1%. Ta taksa se mora položiti pri pristojnem finančnem oblastvu v 15 dneh po odobritvi bilance. Prekoračenje tega roka se kaznuje s trikratnim zneskom redne takse.

3. **Dopolnilna prenosna taksa** po tarifni postavki 12., pripombi 12. taksne tarife, se bo za novo

takšno perijodo, to je za čas od 1. januarja 1926. do 31. decembra 1930. po naredbi ministra financ z dne 1. decembra 1925., št. 82.921, pobirala v višini odmere za minulo takšno perijodo, to je v isti višini kakor v času od 1. januarja 1924. do 31. decembra 1925.

Dopolnilno prenosno takso za l. 1926., kolikor ne presega 500 Din, je plačati v celoletnem iznosu do dne 31. januarja 1926., ako pa taksa presega 500 Din, je plačati v istem roku prvi četrtletni obrok za l. 1926. Kdor ne plača te takse v določenem roku, plača poleg redne takse 8 % zamudne obresti in kot kazen še dvakratni znesek nepoložene takse.

4. Taksa za otvorene ali tekoče račune pri delniških družbah. Do dne 15. januarja 1926. morajo delniške družbe predložiti davčnemu uradu seznamek otvorenih ali tekočih računov v minulem polletju in takse po 20 Din (na leto) prilepiti na seznamek. Prepozno plačilo se kaznuje s trikratno redno takso. Generalna direkcija posrednih davkov je v nekem konkretnem primeru odločila, da računi, katere vodi industrijska podjetja v svojih knjigah o upnikih in dolžnikih, niso zavezani taksi po tarifni postavki 37., ker se ta taksa nanaša samo na otvorene ali tekoče račune pri denarnih zavodih. Industrijska podjetja, ki so do sedaj plačevala to takso, naj do 15. januarja 1926. vložijo prijave, v katerih naj uveljavijo takšno prostost po tej tarifni postavki z utemeljitvijo, da niso denarni zavodi. Ako bi davčni uradi kljub temu zahtevali plačilo takse, naj takso položijo, hkratu pa prosijo za povračilo neutemeljeno pobranega zneska.

5. Taksa za pravico, da se točijo pijače (točilno takso po tarifni postavki 62.), je plačati za prvo polletje 1926. do 31. januarja 1926. Zakasnitev plačila se kaznuje s trikratno redno takso.

6. Letno takso za biljarde za l. 1926. v znesku 200 Din je plačati do dne 15. januarja 1926., sicer se pobere kazen v izmeri trikratne redne takse.

7. Takso za vozila (avtomobile, fижakarske in polfижakarske vozove) je plačati za l. 1926. v Ljubljani in v Mariboru do konca meseca februarja 1926., v drugih krajih pa do konca meseca januarja 1926. Na navedena vozila se pobira taksa ne glede na to ali se rabijo in ali so uporabni. Za zamudna plačila se naloži lastniku vozila kazen v izmeri trikratne redne takse. Podjetja, ki uporabljajo vozila za prevažanje potnikov ter plačujejo od tega obrta davek, ne plačujejo letne takse.

8. Letna taksa po tarifni postavki 214. za odobritev privatnega skladišča po carinskih predpisih v znesku 500 Din zapade v plačilo do dne 15. januarja 1926. Na zamudna plačila je zapretna globa v izmeri trikratne redne takse.

9. Letno takso za žage po tarifni postavki 279. je plačati do dne 15. januarja 1926. Če kdo nadaljuje delo, preden je plačal to takso, se kaznuje s trikratnim zneskom redne takse.

Izdelovanje ovratnic.

V nekem konkretnem primeru je Zbornica za trgovino, obrt in industrijo na podlagi sklepa seje obrtnega odseka izjavila, da je smatrati izdelovanje ovratnic (kravat) za prost obrt. Kdor torej hoče izdelovati obrtoma ovratnice, temu ni treba dokazati usposobljenosti, kakor za rokodelske obrte.

Razno.

Redni občni zbor zadruge kovinarjev in sorodnih obrtov za mesto in okolico v Ljubljani se je vršil v nedeljo dne 29. novembra 1925. v posvetovalnici mestnega magistrata. Občnega zbora, ki ga je vodil zaslužni načelnik g. Valentin Urbančič, se je udeležilo izmed 110 22 združnih članov in g. Engelbert Franchetti kot zastopnik Zveze obrtnih zadrug. Zapisnik zadnjega občnega zbora, kakor tudi letno poročilo o delovanju zadruge, računski zaključek za leto 1924. in poročilo računskih preglednikov so se vzeli z odobravanjem na znanje. O šesti točki dnevnega reda »poročilo o obrtnem pospeševanju« je poročal zvezni načelnik ter stavil nekaj umestnih nasvetov, katere je občni zbor soglasno sprejel, med njimi tudi nasvet, da si zadruga ustanovi svoj podporni fond. — Pri točki »raznoterosti« se je obširno razmotrivalo vprašanje neupravičene in umazane konkurence ter o raznih davkih in socialnih dajatvah. Po raznih informacijah, ki jih je podal zvezni načelnik, se je dobro in lepo uspeli občni zbor ob pol 12. uri popoldne zaključil.

Čevljarški prikojevalni tečaj. V Zagrebu priredi dne 15. februarja Gjuro Simonović, čevljarški mojster in urednik mesečnika »Postolarski stručni list«, prikojevalni tečaj za čevljarje. Interesenti, ki bi želeli podrobnejša pojasnila, naj se obrnejo na naslov: Gjuro Simonović, čevljarški mojster, Zagreb, Ilica 100.

Zborovanje društva obrtnikov na Jesenicah. Na praznik dne 6. januarja je priredilo društvo obrtnikov na Jesenicah sestanek, katerega se je v častnem številu udeležilo članstvo z Jesenic in okolice. Na sestanku je kot prvi govornik, zbornični konzulent g. Žagar iz Ljubljane, predaval o dohodnini, o davku na poslovni promet in o davku na ročno delo s posebnim ozirom na sestavo napovedi, prijav in seznamov, katere je glede teh davkov vložiti tekom meseca januarja t. l. Po njegovem pohvalno sprejetem govoru je g. J. Ambrožič iz Ljubnega govoril o važnih vprašanjih, ki živo zanimajo obrtniški stan. V svojem govoru se je med drugim dotaknil vprašanja obrtniških kreditov, štednje v državnem gospodarstvu, občutnih socialnih bremen in drugih aktualnih zadev, ki segajo v interese obrtništva. Nato je poročal društveni tajnik g. Vidic o zboru obrtniških društev v Celju, ki se je vršil pred kratkim, in prebral na tem zboru sprejeto resolucijo glede gospodarstva pri okrožnem uradu za varovanje delavcev. O podanih referatih se je razvila živahna debata, v katero je posebno temperamentno posegel g. Rabič. Društvo obrtnikov na Jesenicah se živo giblje in je pod agilnim vodstvom g. Gogale priredilo tekom šestih tednov že tretji sestanek. Želimo g. Gogali in njegovim zvestim sodelavcem obilo uspeha v njihovem neumornem delu za probujenje zavednosti obrtništva in v boju za obrtniške interese.

Glasnik za štednjo, kredit i osiguranje z redakcijami v Zagrebu, Beogradu in Ljubljani bo začel izhajati tekom januarja t. l. Naroča se v Zagrebu, Maravska ulica 30.

Statistični pregled poslovanja članic Zadrugne zveze v Ljubljani za leto 1923. Glasilo Zadrugne zveze v Ljubljani, »Narodni gospodar«, je priobčil statistični pregled, ki nam nudi prav lepo sliko o poslovanju zadrug, včlanjenih pri Zadrugni zvezi. Število vseh članic je znašalo 508. (V tem številu je zapadenih 28 zadrug, ki računskega zaključka niso poslale, in 31 zadrug, ki niso delale.) — Skupno število članov v tem pregledu izkazanih zadrug znaša 117.447. Povprečno odpade na eno hranilnico in posojilnico 248 članov, na nabavno in prodajno zadrugo 540, na mlekarstvo 179, na živinorejsko zadrugo 56, na zadrugo elektrarno 73, na stavbinsko zadrugo 89,

na obrtno zadrugo 117, na kmetijsko-strojno zadrugo 71 in na posamezito izmed ostalih zadrug 121. — Celotni promet vseh zadrug (izvzemši osrednje zadruge) je znašal 1.973.141.401'94 Din, vsota njihovih deležev pa Din 2.215.147'53. Skupni rezervni zakladi so znašali Din 4.059.738'97¼, skupni čisti dobiček pa 2.113.082'13¼ dinarja. — Napram prejšnjemu letu je število zadrugnikov zrastle za 19.548 članov, vsota njihovih deležev pa za Din 456.570'50, promet vseh izkazanih zadrug se je zvišal za Din 891.345.018'50. Hranilne vloge so narastle od prejšnjega leta za 47.159.814'82½ Din, posojila pa so se pomnožila za Din 34.523.717'37. Rezervni zakladi so narastli za Din 1.353.225'96¼, čisti dobiček se je povečal za Din 725.542'31¼. Vsota izgub se je povečala za Din 117.869'95, kar znači, da se je več kot podvojila. — Upravni stroški so znašali pri hranilnicah in posojilnicah 1'81 ‰, pri nabavnih in prodajnih zadrugah 7'64 ‰, pri mlekarških zadrugah 2'35 ‰, pri obrtnih zadrugah pa 1'20 ‰. — Obrestna mera pri hranilnicah in posojilnicah se je gibala za vloge po veliki večini med 5 in 6, za posojila pa med 7 in 8. Hranilne vloge presegajo dvige za Din 31 milijonov 57.646'32, dana, a vrnjena posojila za Din 25.944.628'61. — Najbolj redno so poslovale hranilnice in posojilnice, za njimi pa stoje v tem pogledu nabavne in prodajne ter kmetijsko-strojne zadruge. Poslovanje ostalih zadrug je bilo v splošnem manj zadovoljivo. To se vidi že iz njihovega prometa in pa iz razmeroma velikega števila zadrug, ki kljub ponovni urgenci niso poslale računskega zaključka.

Zaposlovanje inozemcev. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo je dobila glede izdaje uradnih potrdil inozemcem, ki so bili zaposleni v naši državi pred 14. junijem 1922., naslednji razglas Inspekcije dela v Ljubljani: «Na temelju predpisa § 7. Pravilnika o zaposlovanju tujih delavcev (Uradni list št. 362/108 ex 1925.), ki ga je dne 24. novembra 1925. pod št. «0», br. 376/IV izdal g. minister socijalne politike, se pozivljajo vsi oni inozemci, ki so bili zaposleni na ozemlju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev že pred dnem 14. junija 1922. leta, da vložijo pri tukajšnjem uradu prošnje v svrhu izstavitve uradnih potrdil, da se nanje odredbe § 103. zakona o zaščiti delavcev z dne 26. novembra 1922. ne nanašajo. — Obenem s pravilo (Din 25) kolkovano prošnjo je treba predložiti povsem verodostojne dokaze, da so bili res zaposleni na ozemlju naše države že pred dnem 14. junija 1922. Razen tega naj predlože tudi dokaze o svoji strokovni kvalifikaciji, o vrsti posla, ki ga opravljajo in podatke o podjetju (podjetjih), kjer so (oziroma bili) zaposleni. Na temelju teh prošenj bo Inspekcija dela izstavila prosilcem potrebne uradne izkaznice, da zanje predpisi § 103. zakona o zaščiti delavcev ne veljajo in da smejo biti svobodno in brez oviranja zaposleni na ozemlju naše države. Teh prošenj ne morejo vlagati delodajalci, temveč jih morajo vložiti prizadeti inozemski delavci, oziroma uslužbenci sami in brez ozira na vrsto in značaj njihovega posla. Rok za vlaganje prošenj poteče z dnem 28. februarja 1926. Proti inozemcem, ki bi v stavljem roku neopravičeno ne vložili predpisanih prošenj, bo Inspekcija dela uvedla z zakonom predpisano kazensko postopanje. Razen tega se bo smatralo, da veljajo zanje predpisi § 102. zakona o zaščiti delavcev in se jim bo v primeru, da nimajo potrebnega uradnega dovoljenja za zaposlenje, v zmislu predpisa § 20. gori navedenega pravilnika prepovedala nadaljnja zaposlitev v naši državi. — Inspekcija dela v Ljubljani, dne 7. januarja 1926.»

Zvišani pridelek kulturnih rastlin z uporabo strešne lepenke. V novejšem času so začeli polagati v Zedinjenih državah in na otočju Havai nepropustno asfaltno le-

penko po tleh, kjer rastejo ananas, tobak, sladkorjev trst in paradižniki. Uspeh je bil kar najboljši, pridelek se je bistveno dvignil. Ananas so dale pri prvem pridelku po uporabi lepenke že 23 % več kot po navadi, pri drugem 40 %, tobak je dal 78 % več listov. V državi Indiana so pridelali na pol hektara nepokrite zemlje 7500 litrov paradižnika, na istem prostoru pokrite zemlje pa 11.500 litrov. Črna barva lepenke resorbira vse toplotne žarke in morejo zato sadeži hitreje dozorevati; toplota zemlje ne more izžarevati; vlaga zemlje le počasi izhlapeva; ljulika v okolici rastlin se ne more razvijati; ploha ne udarja na zemljo, prst se ne odplakuje, tla ostanejo rahla; rastlin ni treba obsekovati. Z enakimi poskusi so začeli tudi na Nemškem.

Ogromna lokomotiva. Na kanadski transkontinentalni progi (Canadian Pacific Railway) so preskusili novo lokomotivo, ki ima kombinirani bencinov in električni pogon. S to lokomotivo opremljeni vlak je prevozil 4700 kilometrov dolgo progo med vzhodom in zahodom Kanade v treh dneh ter je s tem potolkel vse rekorde v transkontinentalnem prometu. Doslej so vozili najhitrejši ekspresni vlaki štiri dni. Resnična doba vožnje je pa trajala še pet ur manj kot tri dni (67 ur). Na uro pride torej dobrih 70 kilometrov. Ogromno delo, če pomislimo, da mora voziti železnica tudi čez prelaze in planote Skalnega gorovja na zahodu Kanade. Uradniki kanadskih železnic imenujejo zaključek te poskusne vožnje revolucijo v železniškem prometu, posebno pri lahkem tevoru. Je pa res revolucija, če porabim namesto štirih dni samo tri dni, torej kar za celo četrtino manj.

Vinski semenj v Zagrebu. Uprava zagrebskega zbora je sklenila, da bo odslej vsake spomladi prirejela semenj vinskih vzorcev. Prihodnje leto se bo vršil tak semenj od 21. do 28. marca, istočasno s sejmom motornih vozil in gospodarskih strojev in orodja, radioaparatorov in plakatne razstave. Vinski semenj se bo vršil v glavni industrijski palači. Kot razstavljalci so pripuščeni vsi domači producenti in trgovci na debelo z vinom odnosno alkoholnimi pijačami in to izključno domačega izvora. Razstavili se bodo seveda samo vzorci, na podlagi teh bodo mogli razstavljalci prejemati naročila.

Obrtniki, naročajte vsi „Obrtni Vestnik“!

Za konzorcij «Obrtnega Vestnika» *Engelbert Franchetti.*

Urednik *Engelbert Franchetti.*

Za Delniško tiskarno, d. d. v Ljubljani, *H. Brandt.*

VELETRGOVINA Z ŽELEZNINO ZALTA & ŽILIČ, Ljubljana Dunajska cesta št. 11.

se priporoča za nakup vsakovrstnih potrebščin za stavbe, kakor orodja za obrtnike in poljedelce in drugo, v železninsko stroko spadajoči material. — V slučaju potrebe, ne prezrite naše trdke, ker je to v Vašem lastnem interesu.

NAJVEČJA IZBERA!

NAJNIŽJE CENE!

Skrbno
izdelovanje

Preobleke

Najnižje
cene!

L. MIKUŠ
tvornica dežnikov
LJUBLJANA

Mestni trg št. 25.

Največji
izbor

Popravila

Najnižje
cene!

Za dobavo vsakovrstnega orodja in
vsega v železninarsko stroka spa-
dajočega blaga priporočamo trdko
SCHNEIDER & VEROVŠEK
LJUBLJANA
Dunajska cesta št. 16

IVAN JAX IN SIN
LJUBLJANA, Gosposvetska cesta šte. 2.

Velika zaloga domačih najboljših šivalnih
strojev in pisalnih strojev „ADLER“ in
„URANIA“ in pletilne stroje. — Kolesa
prvih tovarn, Dürkopf, Styria, Waffennrad.

Kreditno društvo

Mestne hranilnice ljubljanske

dovoljuje posojila

na menice in kredite

v tekočem računu

vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam

ORIENT

d. z o. z.

tovarna olj. barv, firnežev in lakov

Slomškova ulica št. 19

LJUBLJANA

Vodmat pri Ljubljani

Prodajalna na drobno: Miklošičeva cesta 4

nasproti frančiškanske cerkve.

ANTON ŠIMENC
INDUSTRIJA VSEH
ŠČETARSKIH IZDELKOV
LJUBLJANA

GOSPOSKA UL. 10. TRGOVINA: RESLJEVA C. 2.

NAJTRPEŽNEJŠO STREŠNO OPEKO

NUDIJO

ZDRUŽENE OPEKARNE, D. D.

LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA ŠTEV. 13.

TELEFON 733.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50

(v lastnem poslopu).

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana.

Telefon št. 40, 457, 548, 805 in 806.

Obrestovanje vlog, nakup in
prodaja vsakovrstnih vrednostnih
papirjev, deviz in valut, borzna
naročila, predujmi in krediti vsake
vrste, eskompt in inkaso menic
in kuponov, nakazila v tu- in
inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

Ljubljanska kreditna banka

Delniška glavica:

Din 50,000.000.—

Skupne rezerve: okrog

Din 10,000.000.—

Centrala: Ljubljana, Dunajska cesta

Podružnice:

Brežice
Celje
Crnomelj
Kranj

Logatec
Maribor
Metković
Novi Sad
Trst

Ptuj
Sarajevo
Split
Gorica

Brzjavni naslov:

BANKA LJUBLJANA

Telefon št.: 261, 413, 502, 503
in 504

**Priporoča se za vse
bančne posle**